

L'AUTISME ENCARA
EL AUTISMO TODAVÍA
THE AUTISM STILL

*María Isabel Loriente Barbas**

Doi: 10.7203/anuari.psicologia.16.2.203

Introducció

Els últims anys s'ha experimentat a Espanya, i per tant, també, a la Comunitat Valenciana, un augment dels naixements d'infants autistes. Això posa una sèrie de qüestions que requereixen una resposta: què significa ser autista, què implica, com se'ls ha d'integrar a l'escola, com s'hi treballa, etc. Molts mestres treballen diàriament amb alumnes que tenen aquestes necessitats educatives, sense conèixer de ciència certa quines metodologies hi han d'utilitzar, com adaptar els continguts i/o els materials, així com de quina forma han d'integrar aquests alumnes a classe i al centre escolar en què es troben, i per tant, introduir-los a la societat. El fet d'haver d'atendre aquests alumnes de manera simultània amb la resta de l'alumnat no ajuda, ja que suposa no dedicar a aquests alumnes el temps o l'atenció que requereixen, o bé llevar-ne als altres integrants del grup classe. Per això proposem una sèrie de suggeriments i/o metodologies per treballar amb aquests alumnes.

Consideracions

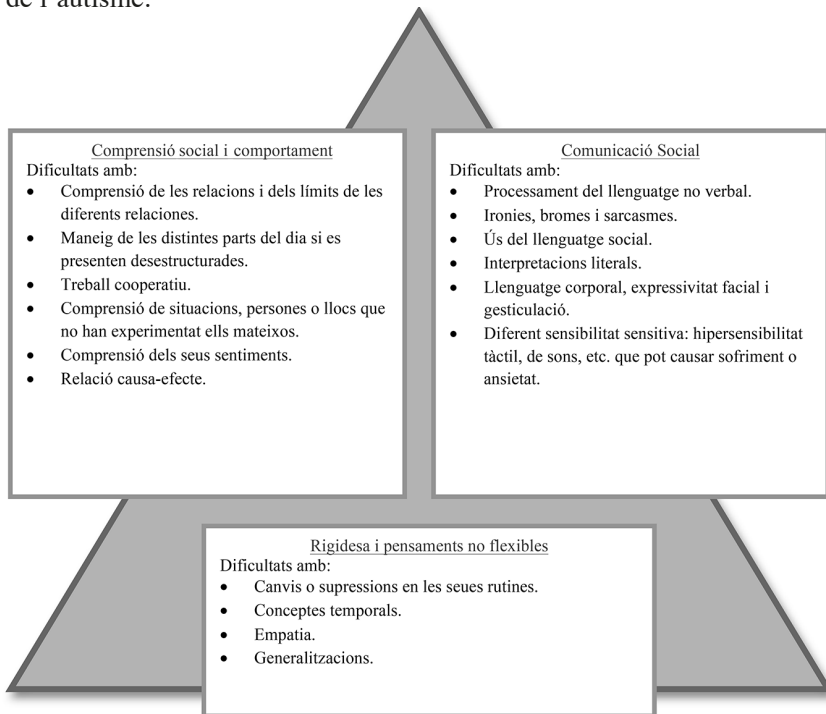
Avui dia trobem cada vegada més alumnes amb necessitats específiques educatives (NEE) a les nostres aules. Entre aquests hi ha la possibilitat, que augmenta considerablement tots els anys, de trobar algun alumne «autista». L'autisme, tal com el coneixem en l'actualitat, es troba englobat dins el denominat «trastorn de l'espectre autista» (TEA), junt amb la síndrome d'Asperger i l'autisme clàssic de Kanner, entre d'altres.

* Titulada de Magisteri –infantil, primària i anglès– per la UCV. Correspondència: <isabel_lorientehotmail.com>.

L'autisme és considerat com un trastorn generalitzat del desenvolupament (TGD) que es caracteritza pels símptomes següents, estudiats per Rutter el 1984:

- Incapacitat profunda i general per establir relacions socials.
- Alteracions del llenguatge i de les pautes prelingüístiques.
- Fenòmens ritualistes o compulsius.
- Moviments repetitius i estereotipats (especialment, a les mans i als dits).
- Poca capacitat d'atenció.
- Comportaments autolesius.
- Retard en el control d'esfínters.
- Insistència obsessiva a mantenir l'ambient sense canvis i a repetir un repertori limitat de jocs i llenguatge.
- Aparició d'habilitats especials com ara una memòria excel·lent, facilitat per al càlcul mental, etc.
- Bon «potencial cognitiu».
- Aspecte físic normal i fisionomia intel·ligent.

En el document *Teaching Children with Disabilities in Inclusive Settings*, publicat per la UNESCO, podem trobar l'esquema següent que tracta dels impediments i de les dificultats dels alumnes que presenten un trastorn com ara el de l'autisme:

Cal dir que moltes vegades no tenim clar com hem d'actuar o com hem de treballar amb aquest tipus d'alumnat, i és per això que ens resulta tan difícil tractar d'ajudar-los en les seues tasques escolars, el seu aprenentatge i, a més a més, en el seu desenvolupament personal; i això és el que em va impulsar a investigar i tractar aquest tema.

Com a resposta a les situacions que com a mestres podem trobar a l'aula si tenim un alumne d'aquestes característiques, m'agradaria fer-vos algunes propostes d'actuació per tenir en compte. La major part d'aquests suggeriments es basen en alguns que proposa Brenda Boyd en l'obra *Educando a niños con síndrome de Asperger. 200 consejos y estrategias*, que recomane a tots els mestres que estiguen interessats a aprendre més del tema.

En primer lloc, s'ha d'utilitzar un llenguatge concís, clar i literal per evitar confusions al xiquet, per tant no hem d'utilitzar ironies o sarcasmes, ja que aquests xiquets no els entenen. Les ordres de treball han de ser curtes i directes, procurant que siguentan visuals com siga possible, ja que la memòria fotogràfica que desenvolupen més els permetrà recordar-les millor. Però, en cas de que siguen escrites, hem de ser molt clars en poques paraules, tractant de separar i definir clarament cada pas que s'ha de seguir per realitzar la tasca amb èxit.

Tenint en compte l'extrema sensibilitat auditiva que tenen els alumnes amb TEA, el mestre ha d'usar tons mitjans-baixos, tractant de no elevar la veu per no alterar l'alumne. A més a més, abans de començar una comunicació verbal amb l'alumne en qüestió, ens hem d'assegurar que la seua atenció estiga en nosaltres i no en un altra persona o objecte ja que, sino, les vies de comunicació amb l'alumne no estaran establides correctament.

Referent a les bones i les males conductes, tant el personal del centre educatiu com la família del xiquet han de pactar una sèrie normes de conducta molt clares i discriminatives. Hi ha d'haver distincions molt marcades entre el que està bé i el que no ho està, que s'han de complir sempre, sense excepcions. També s'ha de mantenir una coherència personal i interpersonal, és a dir, totes les persones han de tenir els mateixos límits i càstigs, sense excedir-se, a fi que l'alumne s'habitue a aquestes normes i les seues conseqüències, ja sigan positives o negatives. És bona idea utilitzar un sistema de punts en el qual, mitjançant cares o colors, es premie l'alumne o se'l penalitze, segons la seua conducta. Per això, les conductes que figuren en el sistema de punts han de ser les mateixes que exigim a l'alumne. A més a més, és recomanable que el nombre de reforços positius que reba l'alumne siga tres vegades superior que la imposició de normes per deixar-li un marge de conductes i accions ampli, amb la finalitat que no es frustre.

D'altra banda, en cas que el mestre haja d'implementar una adaptació de metodologia, seria recomanable que es basara en la metodologia TEACCH. Perquè un mestre o un centre educatiu aplique aquesta metodologia, ha de tenir en compte les recomanacions següents:

- Els objectius han de ser adequats a la edat, la cronologia i han de ser realistes i funcionals.
- El procés d'ensenyament-aprenentatge s'ha de realitzar de manera motivadora.
- El treball s'ha de basar en els interessos del alumne.
- S'han d'intercalar activitats costoses amb algunes de més senzilles i motivadores.
- S'ha d'usar la classificació i l'emparellament com a punt fonamental del sistema de treball.
- Cal evitar l'aprenentatge per assaig-error.
- Cal modelar la conducta del xiquet.
- Cal usar un gran nombre de reforços positius.
- Ens hem d'adaptar al nivell i al sistema comunicatiu del xiquet.
- Hem d'utilitzar preferentment un canal de comunicació visual.
- Utilització d'un llenguatge verbal concís, amb frases curtes i clares.
- Cal evitar estímuls innecessaris de tot tipus: visuals, verbals, auditiu, etc. que puguen distraure el xiquet.
- Foment de l'ensenyament en entorns naturals i coneguts pel xiquet.
- Li hem d'oferir només l'ajuda que necessite, donar-li temps per assimilar el que li demanem i per poder fer-nos una resposta.

Aquestes pautes que cal seguir, proposades per Boyd, ajudaran els mestres i altres professionals de l'educació a treballar adequadament amb aquest tipus d'alumnat, per tractar de garantir una millor qualitat educativa i de salut, ja que estan enfocats a reduir la ansietat del alumne i ajudar-lo a concentrar-se.

Referències

- Attwood, Tony (1998). *Síndrome de Asperger. Una Guía para Padres y Profesionales*. Lloc d'edició: Jessica Kingsley Publishers.
- Autism-Europe (2007). *Autismo y Jurisprudencia. La Protección del Derecho a la Educación de Niños con Trastornos del Espectro Autista*. Lloc d'edició: Autism-Europe.
- Boyd, Brenda (1998). *Educando a niños con Síndrome de Asperger. 200 consejos y estrategias*. Lloc d'edició: Alianza Editorial.
- Sociedad Española de Pediatría Extrahospitalaria y Atención Primaria (2008). *Compendio del Curso de Formación continuada en Psiquiatría Infantil*. Lloc d'edició: ERGON.

UNESCO (2009). *Teaching children with Disabilities in Inclusive Settings*.
Lloc d'edició: UNESCO Asiaand Pacific Regional Bureau for Education.

Webgrafia

UNCSchool of Medicine. *TEACCHAutismProgram*. Recuperat el març del
2014 de www.teach.com.